

Поліграфологічна експертиза

Навчально-демонстративний курс в офісі «Юридичної газети»

Володимир Бездінний

«Юридична газета»

Запросивши детектива, поліграфолога **Сергія Казмірука** на інтерв'ю до офісу «Юридичної газети», наш колектив навіть не здогадувався, що він прихопить із собою поліграф (так званий детектор брехні) – різновид психофізіологічної апаратури, що представляє собою комплексну багатоканальну апаратну методику реєстрації змін психофізіологічних реакцій людини у відповідь на пред'явлення за спеціальною схемою певних психологічних стимулів. Аналіз інформації, отриманої від людини в процесі опитування за допомогою поліграфа, як стверджується, дає змогу одержувати необхідну орієнтовальну інформацію та виявляти ту, яку опитувана людина приховує.

Що ж нам відомо на сьогодні про поліграф? Узагалі-то, інформації не так багато. Усі знають, що до відповідних частин тіла опитуваної особи кріпляться спеціальні датчики, які власне й будуть знімати психофізіологічні відомості. За результатами цих даних спеціальний пристрій креслить криву, чимось подібну до кардіограми. Після вивчення цієї «кардіограми» спеціаліст-поліграфолог озвучує, на які питання опитуваний надав неправдиві відповіді.

Варто відзначити і той момент, що в Україні відсутнє нормативне врегулювання використання поліграфів,

У багатьох країнах результати тестування на «детекторі брехні» використовують як докази в суді, а тому практика застосування цього пристрою потребує вивчення і запровадження в Україні

проте відсутня й заборона на їх використання.

Послуги поліграфологів на сьогодні поширені у великих компаніях, які бажають перевіряти кандидатів на високі посади, у компаніях, що зазнали збитків через дії своїх працівників, іноді в заможних сім'ях, але не в роботі правоохоронних органів і судів.

Утім, інтерв'ю – це добре, але ж маючи можливість випробувати себе на справжньому детекторі брехні, гріх цим не скористатися! Тож ми моделюємо

ситуацію: я маю щось «вкрасти» у своїх колег в офісі, а потім пройти тестування на «детекторі брехні».

Як зазначає Сергій Казмірук, у кожній конкретній ситуації потрібно застосовувати відповідні питання, від правильності яких залежатиме весь перебіг тестування та його результат.

За словами поліграфолога, перед кожним дослідженням він інформує опитуваних про правові засади своєї діяльності, щоб вони були впевнені,

що перед ними – не шахрай. Крім цього, за час розповіді про свою діяльність фахівець налагоджує контакт з опитуваним, аби останній не нервував, що, у свою чергу, також спрощує весь процес тестування.

Перед початком дослідження проводиться попередня бесіда, під час якої опитуваний ознайомлюється з повним переліком питань, на які йому доведеться відповідати. Цей момент також має сприяти досягненню психологічної рівноваги, оскільки, сідаючи

Використання поліграфа на практиці чітко регламентовано лише для правоохоронних органів. Проте комерційні структури використовують можливості детектора брехні при добірї співробітників або ж при внутрішніх розслідуваннях

у крісло перед поліграфом, людина не знає, на що очікувати. Незнання викликає зайві хвилювання, що впливає на показники поліграфа. Проте це не означає, що хвилювання можна вести в оману поліграфу, бо тоді відповідна діаграма матиме дещо інший вигляд.

Перед початком тестування на опитувану особу кріпляться датчики: на пальці – для встановлення потовиділення, на руку для вимірювання тиску, на груди – для встановлення частоти дихання, а ще... під те місце, на якому люди зазвичай сидять, що, як не дивно, також надає інформацію для встановлення правдивості відомостей.

Варто відзначити й те, що під час тестування опитуваному не можна ворухитися, оскільки це може спричинити оманливі показники або ж пошкодити тендітну й водночас вельми недешеву техніку. На поставлені питання потрібно відповідати чітко, лише «так» або «ні».

Отже, за той час, поки пан Сергій пояснював принципи роботи поліграфа, я встиг «вкрасти» у колеги диктофон, з чого й почалося наше показове навчання. Склавши декілька запитань, поліграфолог прикріпив на мене відповідні датчики, і розпочалася активна фаза тестування.

Перші питання були направлені на

визначення мого психофізіологічного стану у тих випадках, коли я говорю правду. Тобто ставилися питання щодо справжності мого прізвища та імені, щодо місця роботи тощо.

Далі мене пан Сергій запитав про те, чи крав я коли-небудь до того, як ми переїхали до нинішнього офісу на вул. Басейна, у колеги? Відповідаю, що ні (еге ж, спробуй скажи, що крав, коли тут усі стоять і спостерігають!).

Аби дати відповідь на питання, чи крав щось раніше (не в колеги), довелося задуматись: а що як у студентські часи позичив ножа в гуртожитку і забув віддати або ж щось подібне? Ну не всі ми святі, і є речі, від яких людина просто не застрахована: щось узяла і побігла собі, що поверне, а потім якось руки не дійшли до цього, а далі минув час і вже й незручно віддавати... Буває, що принцип гуртожитку «що переночувало в мене, те моє» бере верх, і річ змінює власника.

Одним словом, на питання, чи крав щось раніше, дав ствердну відповідь – детектор розбереться.

Наступним етапом стали питання по суті справи:

– Чи знаєте Ви щось про крадіжку офісного диктофону (ніби річ не дуже цінна, але спробуйте без нього обійтись на інтерв'ю)?

– Ні.

– Чи крали Ви диктофон в офісі «Юридичної газети»?

– Ні.

Ось і все опитування. Між питаннями було дотримано інтервал у 20 секунд – час, протягом якого досліджуються показники, що впливають з відповідей опитуваного.

«ПЕРЕД КОЖНИМ ДОСЛІДЖЕННЯМ ПОЛІГРАФОЛОГ ІНФОРМУЄ ОПИТУВАНИХ ПРО ПРАВОВІ ЗАСАДИ СВОЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЩОБ ВОНИ БУЛИ ВПЕВНЕНІ, ЩО ПЕРЕД НИМИ – НЕ ШАХРАЙ. КРИМ ЦЬОГО, ЗА ЧАС РОЗПОВІДІ ПРО СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ ФАХІВЕЦЬ НАЛАГОДЖУЄ КОНТАКТ З ОПИТУВАНИМ»

Під час дослідження я один раз ворухнув пальцем, на якому було закріплено датчик. Пізніше пан Сергій продемонстрував, який вигляд має цей порух на діаграмі.

Правду кажучи, на початку нашого експерименту я сумнівався, чи потрібна поліграфологу спеціальна освіта. Але коли я побачив сукупність

кривих, кожна з яких має свої показники та колір, мої сумніви геть розвіялися – фахова освіта необхідна в будь-якому випадку. Адже поліграф лише фіксує, де брехня, а де правда, однак цей напис треба вміти прочитати й проаналізувати.

Як повідомив Сергій Казмірук, під час його навчання в США він помітив, що до навчання поліграфологів ставляться з усією серйозністю, оскільки їхні дії та висновки іноді впливають на долі людей і діяльність великих компаній, відповідно помилка може надзвичайно дорого коштувати.

Що ж до мого тестування, то експерт показав, де я говорив правду, а де її приховував. Дійсно, на графіку очевидні певні коливання у тих випадках, коли моя відповідь не є правдивою, але для того, щоб це побачити, треба вміти розшифрувати весь графік.

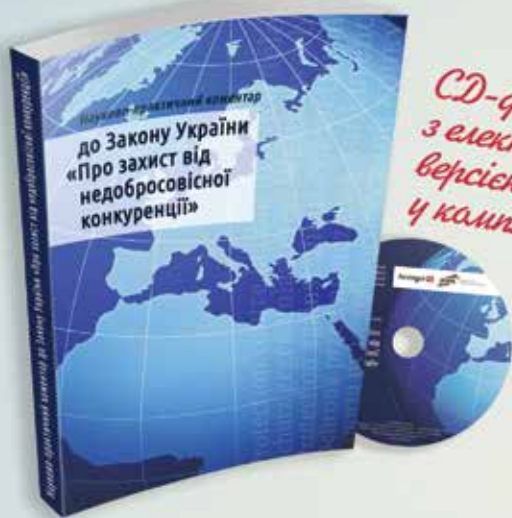
З проведеного тесту я зробив для себе висновок: робота з детектором брехні потребує високих психологічних знань і спеціальних навичок у роботі з поліграфом, показники якого надають цінну інформацію у разі її правильно прочитання.

Інтерв'ю з детективом, поліграфологом Сергієм Казміруком, в якому він розповів про роботу «детектора брехні», читайте в наступному номері «Юридичної газети». ■

®

До уваги юристів | Видавничий дім «Юридична газета» пропонує

за видавничою ціною 96 грн.

Науково-практичний коментар до Закону України

«Про захист від недобросовісної конкуренції»

Науково-практичний коментар до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» / Г. О. Андрощук, Т. Б. Бондарев, Н. А. Іваницька, С. В. Шкляр

Видавництво: ВД «Юридична газета»
Рік випуску: 2013
Кількість сторінок: 176
Мова: українська
Тип обкладинки: м'яка
ISBN: 978-617-7119-00-4

Видання присвячене висвітленню основних практичних проблем, що виникають під час інтерпретації положень Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

Науково-практичний коментар побудований таким чином, щоб надати можливість читачу простежити кваліфікацію антиконкурентних порушень, ознайомитися з доктринальним тлумаченням, практикою правозастосування органів Антимонопольного комітету України, господарських судів, підходами до розгляду аналогічних справ іноземними конкурентними відомствами і судами, розвинути навички техніки тлумачення оціночних понять, які є ключовими у конкурентному законодавстві.

Перший науково-практичний коментар до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від провідних спеціалістів галузі

Контакти для замовлення книг

ТЕЛ. (044) 303-91-11
МОБ. (067) 440-22-12
INFO@YUR-GAZETA.COM